herpy

SCYNKI

Scynk salomoński

Corucia zebrata

Największy scynk świata: spokojny, nadrzewny roślinożerca z Wysp Salomona z chwytnym ogonem, który działa jak piąta kończyna. *Corucia zebrata* żyje w grupach rodzinnych, rodzi duże, żywe młode i wymaga wysokiego, wilgotnego i dobrze wentylowanego terrarium oraz mnóstwa świeżych liści. Gatunek dla doświadczonego hodowcy obdarzonego cierpliwością.

Rodzina: Scincidae Nazwa angielska: Monkey Skink

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**60-80 cm** długość całkowita z ogonem
Waga	**500-850 g**
Długość życia	**15-25 lat**
Aktywność	**O zmierzchu i w nocy**
Tryb życia	**Nadrzewny**
Środowisko	**Las deszczowy**
Trudność	**Doświadczony**

HODOWLA

Min. terrarium	**120 × 60 × 120 cm** D × S × W dla 1 dorosłego osobnika
Temperatura w dzień	**24-28 °C**
Miejsce wygrzewania	**29-31 °C**
Temperatura w nocy	**21-24 °C**
Wilgotność	**70-80%**
Woda	**Miska z wodą**
UVB	**Zalecane** Strefa Fergusona 2
Pokarm	**Owoce i rośliny**
Utrzymanie	**Pojedynczo, w parach lub w grupach**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Żyworodny**
Wielkość miotu	**1-2 młodych**
Ciąża	**180-240 dni**

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Załącznik II**
Załącznik unijny	**Załącznik B**
IUCN	**Bliski zagrożenia (NT)**

O gatunku

Corucia zebrata to największy scynk świata. Dorosłe osobniki osiągają 60-80 cm długości wraz z ogonem, który stanowi ponad połowę tej długości, i ważą 500-850 g. Ciało jest długie i masywne, z krótkimi, silnymi kończynami, a głowa trójkątna, z małymi, okrągłymi oczami. Łuski są ciemnozielone, często z jasnobrązowymi lub czarnymi plamkami, a brzuch ma barwę od jasnożółtej po różne odcienie zieleni. Palce zakończone są grubymi, zakrzywionymi pazurami, które zapewniają pewny chwyt na gałęziach.

Ogon jest masywny i w pełni chwytny, a zwierzę używa go podczas wspinaczki jak piątej kończyny. W odróżnieniu od większości innych scynków gatunek ten nie potrafi odrzucać ogona. Szczęki są silne, ale zęby są małe i służą do cięcia pokarmu roślinnego. Gatunek orientuje się głównie za pomocą węchu i języka, ale ma też dobry wzrok. Epitet gatunkowy *zebrata* nawiązuje do przypominających zebrę pręg, które ma większość osobników.

Wyróżnia się dwa podgatunki. *C. z. alfredschmidti* z północno-zachodnich wysp ma czarne białka oczu i jest nieco mniejszy oraz lżejszy od formy nominatywnej *C. z. zebrata*, która ma białe białka oczu. Samce mają szerszą głowę i smuklejsze ciało niż samice oraz układ łusek w kształcie litery V przy kloace, którego samice nie mają.

Gatunek jest spokojny i porusza się powoli, ale dorosły scynk potrafi mocno ugryźć, jeśli zostanie przyparty do muru. Odchody pojawiają się często i mają intensywny zapach, z czym trzeba się liczyć na co dzień.

Występowanie i środowisko

Corucia zebrata występuje na Wyspach Salomona w południowo-zachodniej części Oceanu Spokojnego. Forma nominatywna żyje na wyspach Choiseul, Nowa Georgia, Santa Isabel, Guadalcanal, Nggela, Malaita, Makira, Ugi i Owaraha. *C. z. alfredschmidti* występuje na Bougainville i Buce, które geograficznie należą do Wysp Salomona, a politycznie do Papui-Nowej Gwinei, oraz na Wyspach Shortland. Miejscem typowym jest Makira (dawniej San Cristobal).

Populacje są zagrożone przez rozległy wyręb lasów oraz polowania, ponieważ gatunek jest lokalnie zjadany. Duży eksport na potrzeby handlu zwierzętami w przeszłości mocno odbił się na populacjach.

> **Naturalny zasięg:** Wyspy Salomona i Papua-Nowa Gwinea.

ŚRODOWISKO

Gatunek żyje wyłącznie na drzewach, wysoko w koronach lasu. Dorosłe osobniki zwykle utrzymują terytorium na jednym drzewie, często na figowcu dusicielu (*Ficus*), jeśli w jego koronie rosną rośliny pokarmowe. Spotyka się go także na drzewach w częściowo wykarczowanym lesie i w uprawnych ogrodach, o ile są tam rośliny pokarmowe.

W ciągu dnia zwierzę śpi w dziuplach lub przyciśnięte do gałęzi, a aktywne jest o zmierzchu i nocą. Zwierzęta żyją w małych grupach rodzinnych, tzw. circulus, złożonych z dorosłych i młodych w różnym wieku. Zarówno samce, jak i samice bronią grupy i mogą być wrogo nastawione do obcych scynków. Wyspy Salomona leżą blisko równika, więc klimat jest ciepły i wilgotny, z niewielkimi wahaniami w ciągu roku. Temperatury i wilgotności w siedliskach gatunku nie zmierzono.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

Hodowla

TERRARIUM

Gatunek spędza całe życie na drzewach i potrzebuje wysokiego terrarium. Dorosły scynk powinien mieć co najmniej 120 × 60 × 120 cm (długość × szerokość × wysokość), a wysokość jest ważniejsza niż powierzchnia dna. Para lub mała grupa potrzebuje odpowiednio więcej miejsca. W mniejszym terrarium jest za mało miejsca do wspinaczki, a odchody szybko się gromadzą.

Urządź je masywnymi, poziomymi gałęziami, co najmniej tak grubymi jak ciało zwierzęcia i solidnie zamocowanymi, bo dorosły scynk jest na tyle ciężki, że potrafi zerwać luźne elementy. Umieść korkowe platformy na kilku wysokościach i co najmniej dwie zamknięte kryjówki na różnych wysokościach, w które zwierzę może się wcisnąć i w nich spać. Żywe rośliny, takie jak epipremnum i filodendron, dają schronienie i wilgoć, a do tego chętnie są zjadane.

Zastosuj zatrzymujące wilgoć podłoże z włókna kokosowego o głębokości 8-10 cm, najlepiej jako podłoże bioaktywne ze skoczogonkami i równonogami. Unikaj wiórów sosnowych i cedrowych, które wydzielają szkodliwe opary, oraz piasku, który może powodować zaparcia. Terrarium musi być dobrze wentylowane, np. z siatką na dole jednej ściany i na górze przeciwległej, tak aby powietrze krążyło bez przeciągu. Zastała, wilgotna atmosfera prowadzi do infekcji dróg oddechowych. Drzwi z przodu są lepsze niż otwieranie od góry, bo ruch z góry działa na zwierzę zastraszająco.

Czytaj więcej: Budowa terrarium i podłoże bioaktywne

TEMPERATURA

Gatunek potrzebuje umiarkowanego ciepła. W dzień temperatura powinna wynosić 24-28 °C, a ciepłe miejsce wysoko w terrarium może osiągać 29-31 °C. W nocy może spaść do 21-24 °C. Przegrzanie jest większym zagrożeniem niż nieco zbyt niskie temperatury, ponieważ gatunek jest przystosowany do stabilnych warunków w tropikalnej koronie drzew.

Używaj żarówki grzewczej lub promiennika ceramicznego w oprawce nad siatką, tak aby zwierzę nie mogło dotknąć źródła ciepła, i niech ciepło pada z góry, tam gdzie zwierzę przebywa. Panel grzewczy pod sufitem daje równomierne ciepło bez ostrego gorącego punktu. Wszystkie źródła ciepła muszą być sterowane termostatem. Ogrzewanie od dołu niewiele daje, bo gatunek rzadko schodzi na dno. Mierz temperaturę na wysokości, na której zwierzę śpi i je.

WILGOTNOŚĆ I WODA

Wilgotność powietrza powinna wynosić 70-80 %. Utrzymuje się ją, zraszając 2-3 razy dziennie lub stosując automatyczny system zraszania, wilgotne podłoże i żywe rośliny. Higrometr umieszczony na wysokości, na której przebywa zwierzę, pokazuje, czy poziom się utrzymuje. Zbyt niska wilgotność powoduje problemy z linieniem i odwodnienie, a zbyt wysoka bez wymiany powietrza prowadzi do infekcji dróg oddechowych i rozwoju bakterii, dlatego wentylacja jest równie ważna jak zraszanie.

Codziennie wymieniaj wodę w płaskiej misce. Wiele zwierząt najchętniej pije krople z liści i gałęzi, więc zraszaj obficie, a jeśli zwierzę nie pije z miski, zastosuj system kroplowy. Pomarszczona skóra, zapadnięte oczy i trudności z linieniem to oznaki niedoboru płynów.

OŚWIETLENIE I UVB

Gatunek jest najbardziej aktywny o zmierzchu i można go utrzymywać bez UVB, jeśli D3 podaje się z pokarmem, ale zalecane jest słabe oświetlenie UVB. Strefa Fergusona 2 to szacunek oparty na trybie życia gatunku w cieniu i o zmierzchu. Użyj świetlówki T5 z około 6 % UVB, zamontowanej wewnątrz terrarium lub bezpośrednio nad siatką, bo szkło i plastik zatrzymują niemal całe UVB. Najbliższe miejsce do siedzenia powinno znajdować się 20-30 cm od świetlówki, a w terrarium musi być gęste listowie i kryjówki bez UV.

Utrzymuj przez cały rok 12-godzinny dzień, jak na równiku. Oświetlenie LED w barwie światła dziennego zapewnia ogólne oświetlenie i dobrze służy roślinom. Światło, które powoli rozjaśnia się rano i przygasa wieczorem, pasuje do gatunku aktywnego o zmierzchu. Wymieniaj świetlówkę UVB zgodnie z zaleceniami producenta.

Czytaj więcej: Światło i UVB Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy

ŻYWIENIE

Corucia zebrata jest roślinożercą i w naturze zjada liście, kwiaty, owoce i pędy wielu roślin, m.in. *Epipremnum*, które znosi mimo licznych kryształów szczawianu. Dieta musi być urozmaicona i świeża. Podstawę stanowią ciemnozielone liście, takie jak jarmuż, kapusta sarepska, liście mniszka i endywia, które tworzą zdecydowaną większość pokarmu. Uzupełnij je fasolką szparagową, cukinią, batatami, papryką i groszkiem cukrowym. Owoce, takie jak banan, mango, papaja, figa i jagody, podaje się tylko w małych ilościach, ponieważ cukier powoduje problemy żołądkowe. Kwiaty hibiskusa, mniszka i nasturcji zwierzę chętnie zjada.

Lekko oprószaj warzywa wapniem 2-3 razy w tygodniu, a raz w tygodniu podawaj suplement witaminowy dla gadów. Szpinak i liście buraka nie powinny być stałym pokarmem, ponieważ wiążą wapń. Gatunek nadal reaguje na zapach owadów, ale pokarm zwierzęcy jest zbędny i powinien być co najwyżej rzadkim wyjątkiem.

Podawaj pokarm wieczorem, gdy zwierzę nie śpi, a resztki usuwaj rano, żeby nie spleśniały w wilgotnym powietrzu. Dorosły scynk zjada duże ilości, więc licz się z dużym zużyciem świeżych warzyw. Młode zjadają odchody dorosłych, aby pozyskać bakterie jelitowe potrzebne do trawienia pokarmu roślinnego.

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

Gatunek porusza się spokojnie i rozważnie, rzadko ucieka. Gdy czuje się zagrożony, otwiera pyszczek i syczy, a dorosły scynk potrafi boleśnie ugryźć, przebijając skórę. Wycofaj się, gdy zwierzę ostrzega, i nigdy nie ściągaj go z gałęzi. Chwytny ogon jest bardzo silny, więc odczepiaj go ostrożnie albo poczekaj, aż zwierzę samo puści.

Oswajanie trwa od tygodni do miesięcy. Siadaj przy terrarium w porze aktywności zwierzęcia, potem wkładaj do środka rękę, nie próbując go chwytać, i pozwól, by scynk sam na nią wszedł. Podtrzymuj całe ciało i pozwól ogonowi się czegoś uchwycić. Wiele zwierząt uczy się rozpoznawać swojego stałego opiekuna. Sesje powinny być spokojne i krótkie.

W naturze gatunek żyje w grupach rodzinnych, a zwierzęta w niewoli często odpoczywają blisko siebie. Obce osobniki nie zawsze są akceptowane w ustalonej grupie, a zarówno samce, jak i samice mogą być agresywne wobec nowych. Pojedyncze zwierzę radzi sobie dobrze, ale para lub mała grupa rodzinna najlepiej odpowiada naturze gatunku. W ciągu dnia scynk leży niemal bez ruchu i jest to normalne.

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Zwierzęta rosną powoli i osiągają pełne rozmiary dopiero po 3-4 latach. Wiek osiągania dojrzałości płciowej nie jest znany. Samce mają szerszą głowę, smuklejsze ciało i układ łusek w kształcie litery V przy kloace, którego samice nie mają. Do określania płci używaj tego wzoru i kształtu głowy, a nie wielkości, a w razie wątpliwości poproś weterynarza o

potwierdzenie.

GODY I KOPULACJA

Sezon godowy i czynniki wyzwalające kopulację nie są znane. Gatunek jest społeczny, a stabilna para lub grupa rodzinna radzi sobie najlepiej. Nowe osobniki nie zawsze są akceptowane w grupie. Zwierzęta z różnych wysp często nie mają ze sobą potomstwa, prawdopodobnie dlatego, że populacje na wyspach się różnią, więc pary hodowlane zestawiaj ze zwierząt o znanym i jednakowym pochodzeniu. Rozmnażanie w niewoli postępuje powoli, ponieważ za każdym razem rodzi się tylko jedno młode, a ciąża jest długa.

SKŁADANIE JAJ I ZNIESIENIA

Gatunek rodzi żywe młode i nie składa jaj. Samica odżywia płód przez łożysko, co jest rzadką cechą u gadów. Ciąża trwa 6-8 miesięcy i prawie zawsze rodzi się jedno młode. Zdarzają się bliźnięta, a trojaczki są wielką rzadkością. Przy tak długiej ciąży dochodzi najwyżej do jednego porodu w roku.

W okresie porodu samica bardzo broni potomstwa i może być agresywna wobec innych zwierząt. Dorosłe osobniki mogą zjadać noworodki, zdarzają się też martwe porody, dlatego ciężarną samicę często przenosi się przed porodem do osobnego terrarium. Zapewnij jej spokój, kilka kryjówek i obfity pokarm. Młode zjada błony płodowe i przez pierwsze dwa dni nie je niczego innego.

INKUBACJA

Nie ma jaj do inkubacji, ponieważ młode rodzą się żywe. Ciąża trwa 6-8 miesięcy, co odpowiada wartości podanej w ramce. Przez całą ciążę samica musi dostawać dużo wapnia, D3 i urozmaicony pokarm. Utrzymuj stabilną temperaturę i wilgotność, unikaj stresu i nie dotykaj jej bez potrzeby.

Czytaj więcej: Inkubacja jaj

ODCHÓW MŁODYCH

Młode są przy narodzinach duże, mają około jednej trzeciej długości dorosłych. U formy nominatywnej mierzą około 30 cm i ważą 175 g, u *C. z. alfredschmidti* około 29 cm i 80 g. W naturze pozostają w grupie rodzinnej przez 6-12 miesięcy i są chronione zarówno przez rodziców, jak i przez inne dorosłe osobniki. Około pierwszego roku życia, czasem wcześniej, odchodzą, aby założyć nową grupę. Jeśli młode mieszka samo, potrzebuje mniejszego, ale równie wysokiego i wilgotnego terrarium o takich samych warunkach jak dorosłe.

Podawaj te same warzywa co dorosłym, drobno posiekane i codziennie, i zadbaj o wapń oraz D3. Młode pozyskują bakterie jelitowe, zjadając odchody dorosłych, więc jeśli nie mieszkają w grupie, zapewnij im dostęp do świeżych odchodów zdrowych dorosłych. Regularnie je waż. Wzrost jest powolny, a pełne rozmiary osiągają dopiero po 3-4 latach.

Zdrowie i częste błędy

Corucia zebrata w odpowiednich warunkach rzadko choruje, a większość problemów wynika z wilgotności i powietrza. Typowe z nich to:

- Infekcja dróg oddechowych przy wysokiej wilgotności bez wentylacji. Objawami są świszczący oddech, otwarty pyszczek, śluz przy nozdrzach i osłabiony apetyt.
- Problemy z linieniem przy zbyt niskiej wilgotności. Skóra schodzi płatami przez kilka dni, a resztki na palcach, końcu ogona i wokół oczu mogą odciąć dopływ krwi. Zmiękcz je krótką, letnią kąpielą albo zraszaj częściej.
- Odwodnienie, które objawia się pomarszczoną skórą i zapadniętymi oczami.
- Niedobór wapnia i D3 przy jednostronnej diecie.
- Bakterie z obfitych odchodów w ciepłym, wilgotnym terrarium. Sprzątaj codziennie.
- Pasożyty u zwierząt odłowionych z natury, które wykrywa się w badaniu kału u weterynarza.

Znajdź weterynarza z doświadczeniem w leczeniu gadów, zanim będziesz go potrzebować. Skontaktuj się z nim w razie utraty masy ciała, braku apetytu lub trudności z oddychaniem.

Czytaj więcej: Zakup zwierząt: odchów, odłów i transport

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.

Pełny poradnik z mapą i aktualizacjami: herpy.org/pl/scynki/corucia-zebrata